



**Oddział Warszawski Polskiego
Towarzystwa
Statystycznego**

1912–2012

**Sekcja Historii
Społeczno-Gospodarczej
Towarzystwo Miłośników
Historii**



1906–2012

Dr Ewa Bogusława Bulska

**JÓZEF BUZEK (1873–1936)
PIERWSZY DYREKTOR GUS
statystyk, ekonomista,
prawnik, polityk**

**Prezentacja na spotkaniu Sekcji
Historii Społeczno-Gospodarczej
Towarzystwa Miłośników Historii**

Warszawa, dnia 24 maja 2012 r.

**Opracowanie multimedialne:
Barbara Czerwińska-Jędrusiak**



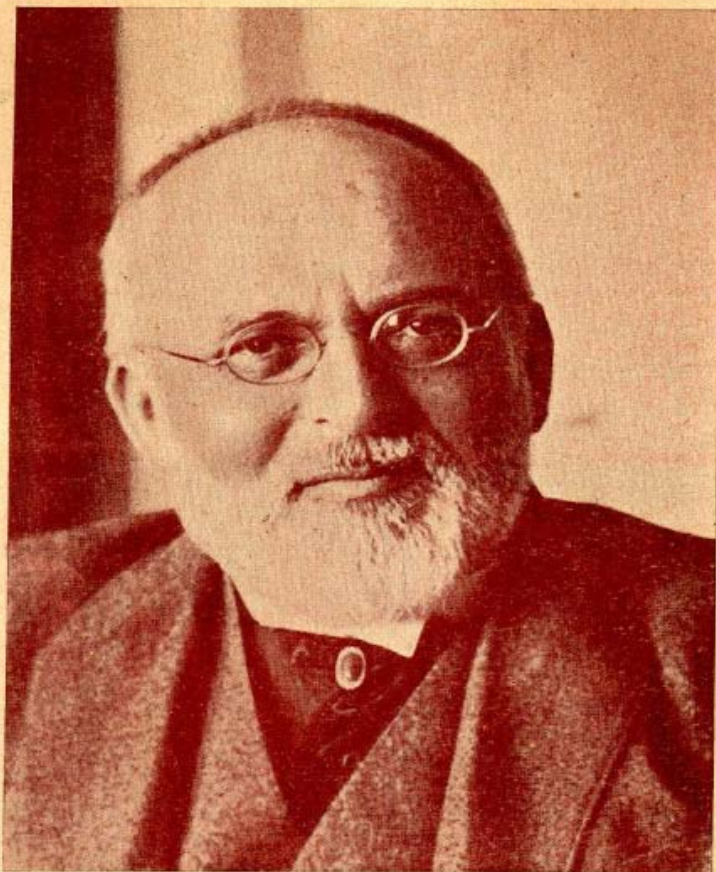
**Prelekcja jest dedykowana
Kongresowi Statystyki Polskiej
z okazji 100-lecia
Polskiego Towarzystwa
Statystycznego**

Warszawa, dnia 24 maja 2012 r.

Spis treści

Józef Buzek - wstęp	4	Prawnik	20
Wieś Końska	5	Działalność publicystyczna	22
Polska międzywojenna, 1921–1939	6	Uwagi ze względu na zbliżający się spis ludności – 31.12.1910 r.	24
Horbaya Plan Orientacyjny Wielkiego Lwowa – 1938 r.	7	Po wybuchu I wojny światowej – 1915 r.	27
Polska powojenna, 1921–1939 i 1945 r.	8	Lwowski Państwowy Uniwersytet – 1915 r.	28
Wykształcenie i tytuły naukowe	9	W niepodległej Polsce – 1918 r.	30
Plan Krakowa – 1911 r.	10	Pierwszy dyrektor GUS	31
Uniwersytet Jagielloński – 2008 r.	12	Ustawa o organizacji statystyki – 1919r.	32
Kraków – Rynek – 2003 r.	13	Utworzenie i organizacja GUS – 1918 r.	33
Lwów – Wały Hetmańskie ok. 1900 r.	14	Poglądy na organizację statystyki	35
Plan Królewskiego Miasta Lwowa – 1903 r.	15	Efekty działalności	36
Kariera zawodowa i polityczna	16	Współpraca międzynarodowa	37
Projekty ordynacji wyborczej i konstytucji	17	Problemy zdrowotne – 1928 r.	38
Poglądy polityczne	18	Odznaczenia	39
Wspólna Europa – 1927 r.	19	Ocena działalności przez jemu współczesnych	40
		Józef Buzek - Publikacje	42
		Bibliografia	48

Józef Buzek



Józef Buzek

DYREKTOR GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO
od dnia 8. XI 1918 do 1. XI 1929

Urodził się 16 listopada 1873 r. we wsi Końska pod Cieszynem w rodzinie rolników wyznania ewangelickiego (luteranie).

Zmarł 22 września 1936 r. w Cieszynie i pochowany został w dniu 25 września – zgodnie ze swoim życzeniem – w rodzinnej wsi Końska (po stronie czesko-słowackiej). W Warszawie w dniu 9 października 1936 r. w kościele Ewangelickim odbyło się nabożeństwo żałobne ku uczczeniu Śp. Dyrektora Józefa Buzka. GUS otrzymał wiele kondolencji. Ukazały się liczne wspomnienia o pracy i zasługach Zmarłego.

Źródło: zdjęcie z opracowania Bożeny Łazowskiej: *Historia spisów ludności w Polsce. Wybór dokumentów z komentarzem*. Centralna Biblioteka Statystyczna. Warszawa 2011. str. 23.

Wieś Końska

Końska (czes. Kanská, niem. Kanskau) – część miasta Trzyńca w kraju morawsko-śląskim, w powiecie Frýdek-Místek w Republice Czeskiej. Rozlokowana u ujścia Tyry do Olzy, w całości znajduje się w granicach gminy katastralnej o nazwie Kanská o powierzchni 843,29 ha. W gminie katastralnej oprócz Końskiej częściowo znajduje się także inna część miasta – Kanada.

Końska jest **jedną z najstarszych miejscowości Śląska Cieszyńskiego**, odnotowaną już w 1305 r. w spisach biskupstwa wrocławskiego. Już w tym czasie, jako miejscowość odległa o milę (ok. 7 km) od Cieszyna, była ważnym punktem na trasie handlowym wiodącym w górę doliny Olzy i dalej na Węgry lub do Wiednia. Jak sama nazwa wskazuje, wieś była wówczas ośrodkiem hodowli koni, które wymieniali tu kupcy po trudach przeprawy przez Przełęcz Jabłonkowską. Z tego powodu herbem wsi był rozpędzony koń bez uprzęży, o czym świadczy pieczęć gminna z 1851 roku. Po roku 1880 gwałtownie rozbudowująca się w kierunku północnym huta trzyniecka podzieliła wieś na dwie części, zagarniając jej historyczne centrum. Obecnie nazwa "Końska" odnosi się tylko do części terenów huty oraz związanych z nią przystanków: kolejowego i autobusowego.

Od 17 maja 1946 r. Końska znajduje się **w granicach administracyjnych Trzyńca**.

Źródło: [http://pl.wikipedia.org/Końska_\(Śląsk_Cieszyński\)](http://pl.wikipedia.org/Końska_(Śląsk_Cieszyński))

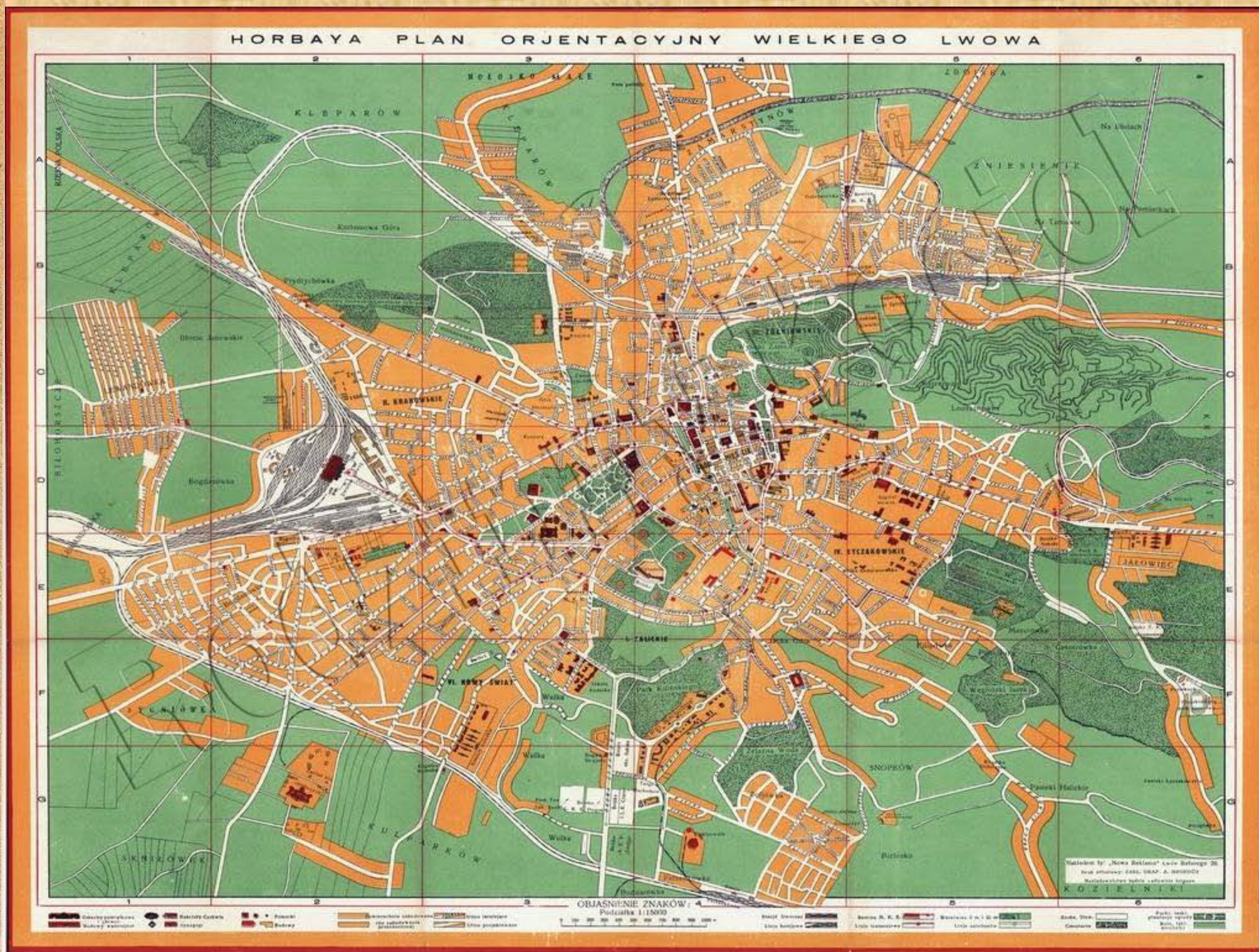
Polska międzywojenna



Ź r ó d ł o: portal słownikowy z zakresu – historyczne mapy Polski

<http://mapa-polski.seda.pl>

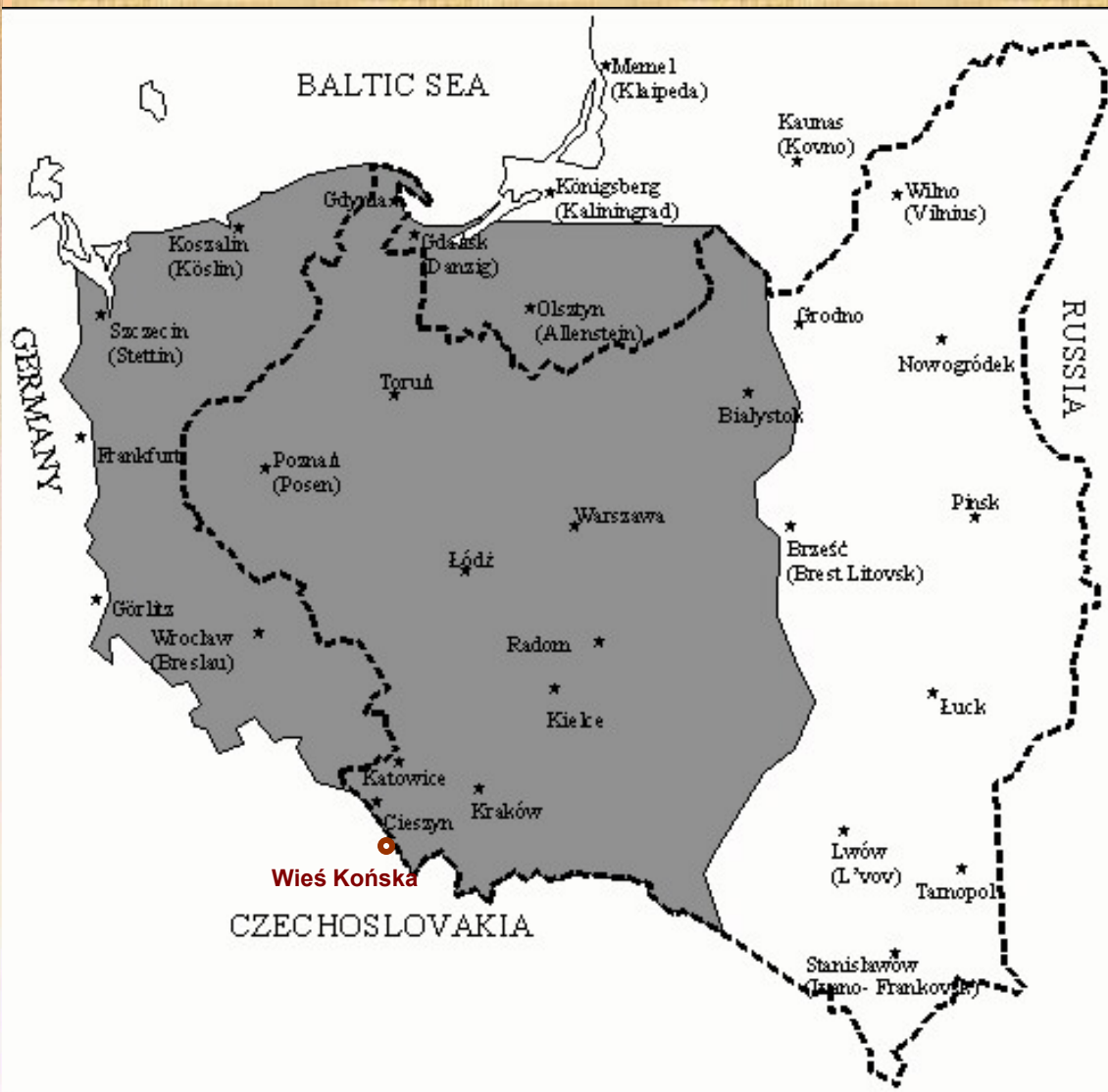
Horbaya Plan Orientacyjny Wielkiego Lwowa - 1938 r.



Ostatni polski plan miasta.

Źródło: portal Sławińskich i Kolińskich – <http://www.rodzinnykociol.com>

Polska powojenna



Po wojnie Polska musiała oddać sowietom Grodno, Wołyń i Wilno, a dostała w zamian część Pomorza i Wrocław.

Źródło: portal słownikowy z zakresu – historyczne mapy Polski

<http://mapa-polski.seda.pl>

INDEPENDENT POLAND, 1921-1939, After World War II, the borders of Poland shifted west, taking parts of Pommern and Brandenburg and giving up parts of Grodno, Volhynia, and Vilna to Russia.

Wykształcenie i tytuły naukowe

- ✦ W **1894 r.** ukończył niemieckie **gimnazjum** w Cieszynie – w tym czasie był członkiem tajnej polskiej organizacji „Jedność”.
- ✦ Studiował na **wydziałach prawa** uniwersytetów w Krakowie i Wiedniu.
- ✦ W **1899 r.** uzyskał **tytuł doktora prawa** na Uniwersytecie Jagiellońskim.
- ✦ W **1902 r.** habilitował się **na docenta prywatnego statystyki** na Wydziale Prawa Uniwersytetu Lwowskiego. Jednocześnie objął tam jako **zastępca profesora** wykłady nauki administracji i prawa administracyjnego.
- ✦ W **1904 r.** został mianowany **profesorem nadzwyczajnym** i od 1905 r. prowadził na lwowskiej uczelni katedrę nauki administracji, prawa administracyjnego i statystyki.
- ✦ W **1910 r.** został **profesorem zwyczajnym**.
- ✦ W latach **1916-1917** pełnił **obowiązki dziekana** Wydziału Prawa ww. Uniwersytetu.

Plan Krakowa

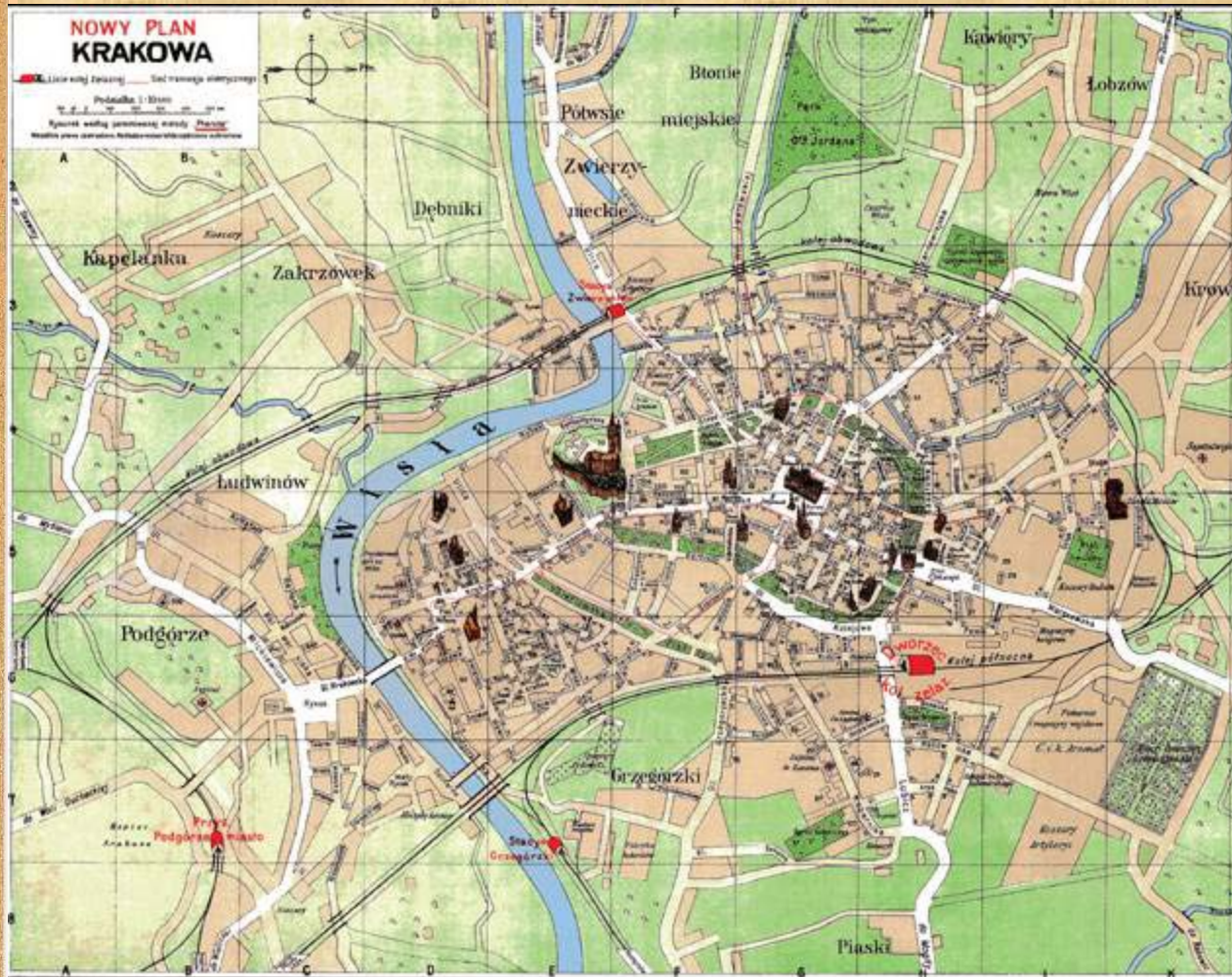
Plan wydany przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa, działające nieprzerwanie od 1896 r. (wśród założycieli mediewista, prof. Stanisław Krzyżanowski, prezydent Józef Friedlein i Stanisław Wyspiański).



Źródło:

URZĄD MIASTA KRAKOWA
WYDZIAŁ STRATEGII I ROZWOJU MIASTA

Plan Krakowa – 1911 r.



Plan wykonany zgodnie z wzorcem stosowanym przez znaną przedwojenną oficynę wydawniczą Pharus-Verlag w Berlinie, mającym zapewnić przejrzystość i czytelność planów. Wprawdzie na planie tym, datowanym na rok 1911, zaznaczona jest jeszcze kolej obwodowa biegnąca dzisiejszymi Alejami Trzech Wieszczów i łącząca Kraków z Bonarką (jej głównym zadaniem była obsługa zachodniej linii fortecznej miasta), to w rzeczywistości jej likwidacja nastąpiła z dniem 1 stycznia tego właśnie roku i wtedy już przystąpiono do niwelacji nasypu kolejowego.

Źródło:

URZĄD MIASTA KRAKOWA
WYDZIAŁ STRATEGII I ROZWOJU MIASTA

<http://archiwalny.krakow.pl/gospodarka/html/histeryczne/start.html>

Uniwersytet Jagielloński



Collegium Novum w Krakowie. **Data:** 17 kwietnia 2008 r. **Źródło:** Praca własna **Autor:** Jan Mehlich

http://pl.wikipedia.org/wiki/Uniwersytet_Jagiello%C5%84ski#Okres_rozbior.C3.B3w 12

Kraków - Rynek



Kraków, Rynek z wieży kościoła Mariackiego Date/Data: June 2003 / czerwiec 2003 Author/Autor: [Pko](#)

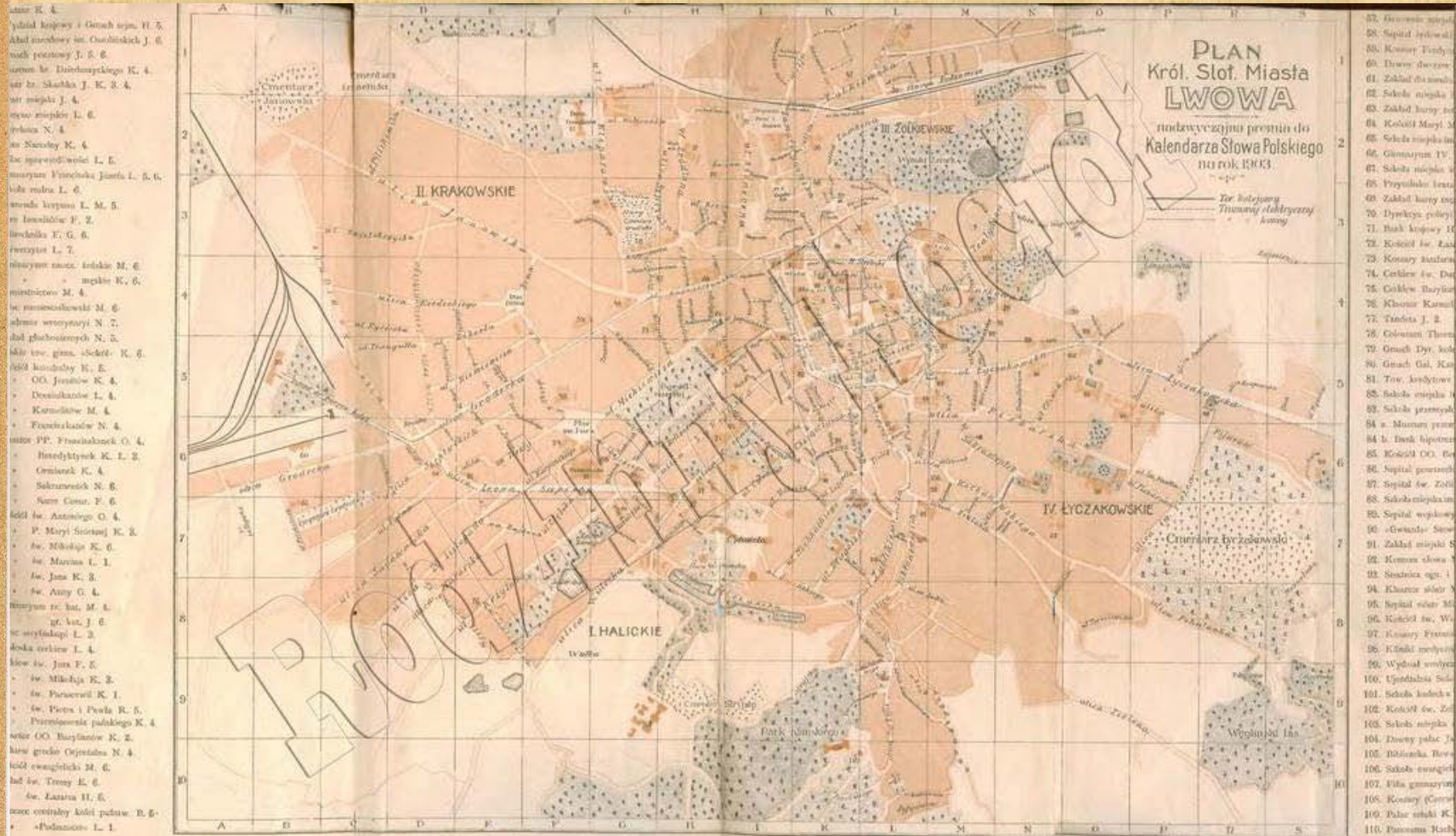
Źródło: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Krakow_rynek_01.jpg

Lwów – Wały Hetmańskie ok. 1900 r.



Źródło: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Lwów>

Plan Królewskiego Miasta Lwowa – 1903 r.



Wydanie nakładem Kalendarza Słowa Polskiego.

Kariera zawodowa i polityczna

- ✦ W latach **1899–1902** był **urzędnikiem** Centralnej Komisji Statystycznej w Wiedniu.
- ✦ W latach **1904–1910** piastował **kierownictwo** Krajowego Biura Statystycznego we Lwowie.
- ✦ **Od 1906 r.** był **członkiem** Centralnej Komisji Statystycznej w Wiedniu, a jednocześnie Rady Statystycznej austriackiego Ministerstwa Przemysłu i Handlu.
- ✦ Wstąpił do Stronnictwa Demokratyczno-Narodowego, w okręgu wyborczym m. Lwowa kandydował i został wybrany **posłem** do Rady Państwa w Wiedniu (w **1907 r.** i ponownie w **1911 r.**).
- ✦ Jako były poseł ze Lwowa do Rady Państwa w Wiedniu wszedł **w skład Sejmu Ustawodawczego (1919–1922),**
- ✦ W **lutym 1917 r.** Tymczasowa Rada Stanu wyznacza go na **generalnego referenta** komisji konstytucyjno-sejmowej.

Projekty ordynacji wyborczej i konstytucji

Jako **generalny referent komisji konstytucyjno-sejmowej** opracowuje:

- ✦ **projekt ordynacji wyborczej** do sejmu i senatu, stanowiący do końca 1918 r. podstawę prac ustawodawczych polskiego rządu;
- ✦ **projekt konstytucji** przewidujący w Polsce monarchię i zawierający przepisy nie pozwalające zbyt rozrastać się biurokracji;

Projekt konstytucji jako **zbyt decentralistyczny** nie wywarł wpływu na tekst konstytucji marcowej.

Jego dotychczasowe opracowania i znajomość stosunków galicyjskich spowodowały, że rząd premiera Jędrzeja Moraczewskiego zaproponował mu **sporządzenie podziału Małopolski na okręgi wyborcze**. Podział obowiązywał podczas wyborów do Sejmu Ustawodawczego.

Poglądy polityczne

- ✦ W **1919 r.** będąc członkiem polskiej delegacji na konferencję pokojową w Wersalu opracował dla jej potrzeb **pogląd na stanowisko polskich protestantów w sprawie granicy zachodniej** (opublikowany w Paryżu w 1919 r.).
- ✦ Ważyły się losy Śląska; w Sejmowej Komisji Konstytucyjnej był referentem projektu **ustawy o autonomii Górnego Śląska**; podczas dyskusji przytaczano jego słowa popierające połączenie Śląska z Macierzą.
- ✦ Sejm przyjął przedstawiony projekt jednogłośnie w dniu 15 lipca 1920 r. jako część konstytucji II RP pod nazwą: **Ustawa Konstytucyjna z 15 lipca 1920 r. zawierająca statut organiczny Województwa Śląskiego** (Dz.U.R.P. nr 73, poz. 494).
- ✦ W **1922 r.** został **wybrany** z ramienia Polskiego Stronnictwa Ludowego „Piast” **do Senatu** i pozostał w nim do końca kadencji (1927 r.).
- ✦ Jako senator, **w dniu 28 stycznia 1925 r.**, wygłosił przemówienie w Senacie, w którym **poddał ostrej krytyce antypolską politykę władz m. Gdańska**; domagał się egzekwowania zobowiązań Gdańska wobec Polski, zwłaszcza w dziedzinie celnej.

Wspólna Europa

- ✦ W czasach jego działalności były już podejmowane **pierwsze prace** zmierzające do powstania w przyszłości **wspólnej Europy**.
- ✦ W wielu krajach powstały **oddziały Unii Paneuropejskiej**, jak ją wtedy nazywano.
- ✦ W Polsce komitet organizacyjny takiego oddziału ukonstytuował się w dniu 27 lutego 1927 r. w Warszawie. **Na czele komitetu** stanęli m.in. propagator paneuropeizmu **Aleksander Lednicki** i senator **Józef Buzek**.
- ✦ **Kongresy Unii** odbywały się w Wiedniu (1926), Berlinie (1930), Bazylei (1932) i ponownie w Wiedniu (1935).

Prawnik

✦ Józef Buzek **jako prawnik** miał szczególne osiągnięcia w zakresie statystyki i prawa administracyjnego, czego przykładem może być rozprawa habilitacyjna **„Podstawy organizacyjne angielskiego samorządu”** ogłoszona **w 1903 r.** na łamach „Przeglądu Polskiego” w Krakowie, gdzie dał wyraz sympatii dla idei samorządowej.

✦ **Wykładał na Uniwersytecie Lwowskim** zagadnienia z zakresu **administracji i wychowania publicznego** oraz **administrację gospodarstwa społecznego**, gdzie prezentował „opisowy” kierunek nauki administracji. Według niego wiedza o aktualnych zjawiskach społeczno-gospodarczych była podstawą do stosowania i interpretacji administracyjnych przepisów prawnych.

Prawnik (dok.)

DR. JÓZEF BUZEK
PROFESOR UNIWERSYTETU WE LWOWIE

ADMINISTRACJA GOSPODARSTWA SPOŁECZNEGO

WYKŁADY Z ZAKRESU NAUKI ADMINISTRACJI
I ADMINISTRACYJNEGO PRAWA ADMINISTRACYJNEGO

CENA EGZEMPLARZĄ DROZDZIOWANEGO 24 K.



LWÓW
WAKLADEN TOWARZYSTWA NAUCZYCIELI SZKÓŁ WYŚNICH
WAKZARWA: K. WENDE I SKA.
1971.

SPIS RZECZY.

PRZEDMOWA.

Cel i system wykładu.

§ 1) I. Cel wykładu, str. 4. — § 2) II. System prawa administracyjnego: administracja w zakresie gospodarstwa społecznego. Pojęcie prawnego przemysłu, str. 6. — § 3) III. Wykazanie zasadniczych i historycznych prawnych przemian, str. 8. — § 4) IV. Tok wykładu, str. 18.

CZĘŚĆ PIERWSZA.

PRODUKCJA PIERWOTNA I PRACÓ AGRARNE, GÓRNICZE I NAFTOWE.

Dział pierwszy. Polityka agrarna i prawo agrarne.

Rozdział I. Pojęcie polityki na stosunku rolnictwa w Galicji.

§ 1) I. Znaczenie rolnictwa w Galicji, str. 21. — § 2) II. Oznaczenie polityki i jej celów, str. 21. — § 3) III. Podstawy polityki rolniczej, str. 21. — § 4) IV. Podział polityki rolniczej na politykę rolniczą w Galicji, str. 25.

Rozdział II. Ustój pracy i gospodarstwo rolnictwa w oparciu podstawy.

§ 1) I. Istota podziału. Podział rolnictwa na rolnictwo i ogrodnictwo, str. 28. — § 2) II. Znaczenie polityki polityki ogrodnictwa i rolnictwa, str. 28. — § 3) III. Wskazanie prawnego podziału, str. 28. — § 4) IV. Pojęcie podziału rolnictwa w Galicji. Wykazanie prawnego podziału, str. 28. — § 5) V. Prawo podziału rolnictwa w Galicji, str. 28. — § 6) VI. Kształt rolnictwa w Galicji, str. 28. — § 7) VII. Gospodarstwo rolnictwa i ogrodnictwa w Galicji, str. 28. — § 8) VIII. Gospodarstwo rolnictwa i ogrodnictwa w Galicji, str. 28. — § 9) IX. Gospodarstwo rolnictwa i ogrodnictwa w Galicji, str. 28. — § 10) X. Gospodarstwo rolnictwa i ogrodnictwa w Galicji, str. 28.

Działalność publicystyczna

✦ Odzwierciedleniem jego **pracy zawodowej** była jego bogata działalność publicystyczna. **W latach 1899–1902**, będąc urzędnikiem Centralnej Komisji Statystycznej w Wiedniu, a od 1906 r. jej członkiem, ogłosił kilka **rozpraw dotyczących zjawisk społeczno-gospodarczych** w różnych krajach, takich jak: **Rosja, Austria i Galicja**.

✦ W **1903 r.** opublikował we Lwowie na łamach „Przeglądu Prawa i Administracji” opracowanie, w którym podjął **problem żywiołowego wynarodowiania się narodowości** słabszych pod panowaniem narodów silniejszych. Podstawą rozważań były stosunki narodowościowe w Austro-Węgrzech, Rosji i Niemczech.

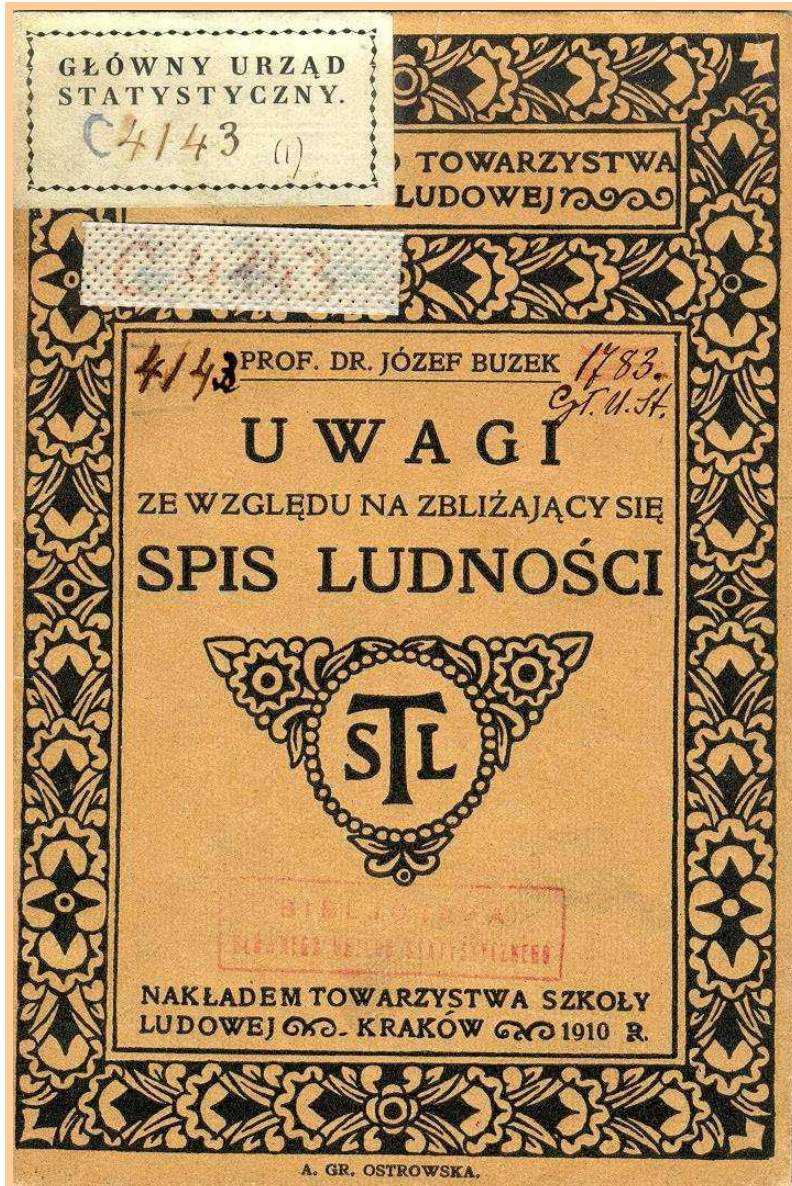
Działalność publicystyczna (dok.)

✿ Będąc kierownikiem Krajowego Biura Statystycznego we Lwowie (1904–1910) opublikował w **„Wiadomościach Statystycznych o Stosunkach Krajowych”** - wydawnictwie tego Biura - **kilka rozpraw statystycznych.**

✿ Obserwował sprawy niemieckie, a zwłaszcza antypolską politykę rządów pruskich i ogłosił w 1908 r. w „Ateneum Polskim” pracę „Polityka antypolska Bismarcka za czasów walki kulturalnej (1872–1883)”. W kolejnej pracy zaprezentował zestawienie wydatków rządu pruskiego na politykę antypolską w latach 1898–1907.

✿ **W trosce o wyniki nadchodzącego spisu** (w dniu 31 grudnia 1910 r. na obszarze Cesarstwa Austrii) wydał w Krakowie **w 1910 r.** pracę z zakresu praktyki statystycznej **„Uwagi ze względu na zbliżający się spis ludności”**, w której, jako działacz i patriota, dał wyraz swoim poglądom politycznym.

Uwagi ze względu na zbliżający się spis ludności



PRZEDMOWA.

Dnia 31 grudnia 1910 r. odbędzie się we wszystkich krajach austriackich powszechny spis ludności, a spis ten zadecyduje o tem, jak w ciągu następnego dziesięciolecia będzie wyglądał obraz fotograficzny każdego z narodów, zamieszkających państwo austriackie. Podobnie, jak każde wybory polityczne, jest każdorazowy spis ludności czasem próby uświadomienia narodowego mas ludności, z tego też powodu czyni każdy naród, pragnący wyjść z tej próby obronną ręką, stosowne przygotowania do tego spisu. Szczególnie w naszych stosunkach są takie przygotowania niezbędnie potrzebne i powinny zająć w ciągu następujących miesięcy całą uwagę wszystkich pracowników na niwie narodowej. Dla umożliwienia tej akcji, zdążającej przedewszystkiem do uświadomienia mas ludności polskiej w okolicach, pod względem narodowym mieszanych, podajemy tutaj szereg uwag o znaczeniu spisu ludności i o sposobie przeprowadzenia spisu ludności.

Uwagi ze względu na zbliżający się spis ludności (cd.)

✚ Pod jego kierunkiem, jako ówczesnego kierownika Krajowego Biura Statystycznego we Lwowie (1904–1910) opracowane zostały wyniki spisu ludności Galicji z 1900 r. Na bazie tych doświadczeń i porównań z poprzednimi spisami z lat 1880 i 1890 opracował „Uwagi...”.

✚ W „Uwagach ...” wyjaśnił, co to jest spis ludności, sposób jego przeprowadzenia oraz scharakteryzował od strony statystycznej skład ludności Galicji w podziale na cechy demograficzne, skład narodowościowy i wyznaniowy.

Uwagi ze względu na zbliżający się spis ludności (dok.)

✚ W „**Uwagach ...**” nawoływał ludność polską do przyznawania się do swego pochodzenia, pisząc:

„Przede wszystkim mierzy się w świecie politycznym siły każdego narodu w pierwszym rzędzie jego siłą liczebną i jego uświadomieniem narodowym, dopiero na drugim miejscu zaś jego oświatą, zamożnością, siłą roboczą itd. Jeżeli więc spis ludności wykaże, że liczba członków pewnego narodu szybko rośnie, to jest to dowodem jego żywotności i jego siły”.

W konkluzji stwierdził, że konieczne jest prowadzenie przez Polaków właściwych przygotowań przedspisowych oraz należytej kontroli nad spisem.

Po wybuchu I wojny światowej

✦ Po wybuchu I wojny światowej został **dziekanem Wydziału Prawa na Uniwersytecie Lwowskim** i niezależnie od tej pracy **w maju 1915 r.** wygłosił na kursie ekonomicznym zorganizowanym przez Naczelny Komitet Narodowy **cykl wykładów „Pogląd na wzrost ludności ziem polskich w wieku XIX”**

✦ Wykłady zawierały **analizę statystyczną rozwoju liczebnego ludności polskiej** w retrospekcji 100 lat, w świetle poddanych krytyce źródeł statystycznych.

✦ Omawiając **procentowy udział ludności polskiej** podkreślał, że Poznańskie i Prusy zachodnie są obecnie więcej polskimi, niż było to sto lat wstecz, i że ludność polska zdołała sobie tutaj wytworzyć daleko zdrowszą i silniejszą strukturę społeczno-gospdarczą, niż ją miała w chwili rozbiorów Polski.

Lwowski Państwowy Uniwersytet im. I. Franki



*Lwów. Gmach Sejmowy.
Lemberg. Landtagsgebäude.*

Miasto: Lwów **Data:** 1915 **Format:** 90x140 mm **Autor:** Nieznany **Wydawca:** Wydawnictwo Salonu Malarzy Polskich, Kraków **Status prawny:** Centrum Historii Miejskiej Europy Środkowo-Wschodniej, Lwów

Źródło: <http://www.lvivcenter.org/pl/uid/picture/?pictureid=1219>

Uniwersytet Lwowski (dok.)



Źródło: <http://pl.wikipedia.org/wiki/Lwów>

W niepodległej Polsce

✦ Rada Regencyjna reskrytem z dnia 13 lipca 1918 r. utworzyła **Główny Urząd Statystyczny**.

✦ **Załącznikiem** organizacyjnym Głównego Urzędu Statystycznego był **Wydział Statystyczny Ministerstwa Spraw Wewnętrznych**, który liczył w końcu czerwca 1918 r. 9 osób, a w dniu 1 listopada tegoż roku 14 urzędników i 2 niższych funkcjonariuszy.

✦ Wydziałem kierował wówczas prof. Ludwik Krzywicki, pracowali z nim: **prof. Jan Rutkowski i dr Benedykt Bornstein**, którzy jeszcze w styczniu 1918 r. **przygotowali projekty statutu** przyszłego Głównego Urzędu Statystycznego oraz **reskryptu Rady Regencyjnej** o utworzeniu i organizacji Głównego Urzędu Statystycznego.

Pierwszy dyrektor GUS

- ✦ Józef Buzek położył wielkie **zasługi dla rozwoju polskiej statystyki.**
- ✦ **Rada Regencyjna reskryptem z dnia 8 listopada 1918 r. mianowała go dyrektorem Głównego Urzędu Statystycznego.**
- ✦ Naczelnik Państwa mianował go **w dniu 17 lipca 1919 r. podsekretarzem stanu.**
- ✦ **Urzędem kierował 12 lat (1918–1929),** nie tylko zorganizował go od podstaw, ale przyczynił się do utrzymania wysokiego, europejskiego poziomu jego prac.
- ✦ W tym czasie mieszkał w Warszawie, był zarazem **profesorem na Uniwersytecie Warszawskim oraz w Szkole Głównej Handlowej.**
- ✦ **W 1928 r. został przewodniczącym Rady Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen w Warszawie.**

Ustawa o organizacji statystyki

- ✦ W okresie kierowania przez niego urzędem ukazała się **ustawa z dnia 21 października 1919 r. o organizacji statystyki administracyjnej** oraz kilkanaście norm prawnych w postaci rozporządzeń Rady Ministrów, wprowadzających badania statystyczne.
- ✦ Ustawa zawierała również postanowienia **o opracowaniu statystyki wyborów sejmowych** do Sejmu Ustawodawczego oraz artykuł **o powszechnych spisach ludności**, które od 1920 r. miały być przeprowadzane **co dziesięć lat**.
- ✦ **Pierwszy** spis przeprowadzono **w 1921 r.**, a **drugi w 1931 r.**

Utworzenie i organizacja GUS

Podczas pracy w GUS w początkowym okresie **zajął się doborem kadry fachowych pracowników naukowych**, wśród których znaleźli się wybitni statystycy:

- ✦ Stefan Szulc,
- ✦ Tadeusz Szturm de Sztrem,
- ✦ prof. Ludwik Krzywicki,
- ✦ prof. Antoni Sujkowski,
- ✦ dr Maria Zawadzka (współpracowała z Władysławem Grabskim nad „*Rocznikiem Statystycznym Królestwa Polskiego*”),
- ✦ dr Edward Grabowski (autor „*Podręcznika statystyki*”),
- ✦ Ignacy Kräutler (absolwent matematyki UJ),
- ✦ dr Jan Piekałkiewicz,
- ✦ dr Jan Landau (absolwent Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu w Zurychu),
- ✦ dr Henryk Grossman.

Utworzenie i organizacja GUS (dok.)

Następnym zadaniem, które realizował była **centralizacja badań i prac statystycznych oraz publikacji statystycznych**:

- zorganizował przejęcie **prac statystycznych** dotychczas prowadzonych przez inne ministerstwa.

- prowadził zręczną politykę przejęcia **etatów i pracowników** równoległe z przejęciem prac.

- rozwinął **kilka serii wydawniczych** takich, jak: „Statystyka Polski”, „Skorowidz Miejscowości Rzeczypospolitej Polskiej”(15 tomów, na podstawie wyników spisu), „Miesięcznik Statystyczny”, przekształcony następnie w „Wiadomości Statystyczne” i w „Kwartalnik Statystyczny”, „Miesięcznik Pracy” (później „Statystyka Pracy”), „Sprawozdania Miesięczne z Handlu Zagranicznego”.

- zainicjował wydanie pierwszego **Rocznik Statystyczny w 1921 r.**

- był inicjatorem prac nad **„Atlasem Statystycznym” w 1927 r.**, który został wydany w 1930 r.

- przyczynił się do wydania **„Rocznik Statystyki Miast Polski” w 1928 r.**

- doprowadził do **powołania Komitetu Redakcyjnego** dla właściwej organizacji prac wydawniczych.

Poglądy na organizację statystyki

- ✦ Centralizacja państwowej statystyki administracyjnej;
- ✦ Negowanie potrzeby utrzymywania w starostwach i województwach służb statystycznych;
- ✦ Badania statystyczne przeprowadzone najlepiej przez organ fachowy, jakim było biuro statystyczne miejskie:

w celu skoordynowania i ożywienia prac miejskich biur statystycznych zwołano zjazdy statystyków miejskich (w latach 1921, 1923 i 1929);

- wydano rozporządzenia Rady Ministrów (22 października 1922 r.) nakładającego obowiązek na władze i organy państwowe dostarczenia ww. biurom posiadanych materiałów dla celów statystycznych;
- oddziaływanie tego aktu prawnego zostaje rozszerzone (26 listopada 1923 r.) na biura statystyczne samorządu powiatowego i wojewódzkiego.

Efekty działalności

✦ **O talencie organizacyjnym** Buzka świadczy jego **działalność w Głównej Radzie Statystycznej** – organie doradczym GUS, której był przewodniczącym. Dotyczy to przyczynienia się zarówno do **doboru właściwej reprezentacji jej członków, jak również przygotowania i organizacji jej programowej działalności.**

✦ **Zwołuje posiedzenie Rady** w dniach 10 i 11 czerwca 1920 r. i w dniach 28 i 29 maja 1923 r. oraz **wyznacza wysokiej klasy fachowców**, referentów poszczególnych spraw.

✦ **Efekty jego działalności** dla polskiej statystyki państwowej i Głównego Urzędu Statystycznego zostały przez niego **utrwalone** w obszernym, bezcennym wydawnictwie **„Pierwsze dziesięciolecie Głównego Urzędu Statystycznego. Historia ogólna Głównego Urzędu Statystycznego od roku 1918 do roku 1928”**.

Współpraca międzynarodowa

Na polu statystycznym miał również osiągnięcia w dziedzinie **współpracy międzynarodowej:**

✦ W 1923 r. został wybrany na **członka zwyczajnego Międzynarodowego Instytutu Statystycznego**, w którego pracach brał czynny udział. Członkami MIS byli od 1895 r. prof. Tadeusz Pilat (1844–1923) i od 1891 r. prof. Józef Kleczyński (1842–1900). Po ich śmierci do 1925 r. był jedynym Polakiem członkiem tego Instytutu.

✦ Dzięki jego inicjatywie **w dniu 21 sierpnia 1929 r.** w Warszawie odbyła się **XVIII Sesja Instytutu**.

✦ Był **prezesem Komitetu Organizacyjnego** tej sesji i otrzymał od prezesa Instytutu dr Claude Delatour`a podziękowanie za jej „nadzwyczajne zorganizowanie”.

✦ Był **członkiem honorowym: Towarzystwa Statystyków Węgierskich** (od 1924r.) oraz **Głównej Rady Statystycznej Rzeczypospolitej Czechosłowackiej** (od 1927r.).

Problemy zdrowotne

- ✦ **W dniu 23 kwietnia 1928 r.** w czasie wykładu w Wyższej Szkole Handlowej Józef Buzek został dotknięty **pierwszym atakiem paraliżu**. Nie poddał się i dopiero po sesji Międzynarodowego Instytutu Statystycznego w dniu 24 października 1929 r. zrezygnował z pracy zawodowej oraz dydaktycznej i na własną prośbę, z powodu choroby, został przeniesiony na emeryturę.
- ✦ **Ostatnie lata** spędził **w Cieszynie** i tam zmarł 22 września 1936 r.

Odznaczenia

- ✦ Za zasługi przy tworzeniu polskiej statystyki administracyjnej został odznaczony **27 listopada 1929 r. Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.**
- ✦ Był również odznaczony węgierskim **Krzyżem Zasługi II klasy** i egipskim **Orderem Nilu III stopnia.**

Ocena działalności przez jemu współczesnych

✦ **Wincenty Witos**, który na pogrzeb nie mógł przybyć, czego „szczerze żałował”, w pamiętnikach „Moja tułaczka” napisał:

„...był to jeden z ludzi niezwykle porządnych”.

✦ **Prof. Ludwik Krzywicki** po odejściu Józefa Buzka z GUS w „Kwartalniku Statystycznym” napisał:

„...był on podówczas, w r. 1918 jedynym człowiekiem, który mógł podjąć zadanie podciągnięcia Urzędu Statystycznego do poziomu najlepszych wzorów europejskich. Był jedynym, ze względu na obeznanie swoje z zadaniami i środkami statystyki administracyjnej ...Uchodził za najwyższą powagę w sprawach urzędów i potrzeb administracyjnych... Gdy wskrzeszam w pamięci swojej czasy Rady Regencyjnej i pierwsze lata w Polsce Niepodległej, z całą stanowczością ośmielam się twierdzić, że nikt wtedy nie podjąłby tym uprzedzeniem, a właściwie nieuctwu, i nikt nie umiałby w tej mierze usunąć przeszkód, co dr. J. Buzek... I dalej: Wiązką tych wspomnień żegnam dr. J. Buzka na jego odchodnym z Głównego Urzędu Statystycznego, który w tak olbrzymiej mierze jest dziełem jego doświadczenia i jego umiejętności praktycznej”.

Ocena działalności przez jemu współczesnych (dok.)

✪ **Prof. Antoni Sujkowski**, wówczas rektor Wyższej Szkoły Handlowej, również w tym numerze „*Kwartalnika Statystycznego*” stwierdził, że:

„...obecnie możemy śmiało powiedzieć, że w zakresie statystyki, dzięki dr. prof. J. Buzkowi, Polska stanęła w szeregu ludów cywilizowanych i tu zajęła miejsce poczesne.” I dalej *„Ale Główny Urząd Statystyczny, chociaż pochłaniał tak wiele pracy, nie wystarczał tej nadpracowitej naturze: jako poseł, a później senator bierze na siebie referaty, wymagające głębokiej wiedzy państwowej, wielkiej pracy i odpowiedzialności moralnej. Wszelkie sprawy dotyczące Śląska, mają w nim niezmęczonego i niczem niezrażonego orędownika i opiekuna. Jako przedstawiciel polskiego protestantyzmu w kraju i na zjazdach międzynarodowych jest wielce pożyteczny i swoją osobą – senator i podsekretarz stanu, a w jednej osobie dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego – świetnie obala bałamuctwa żywiołów wrogich Polsce. ”*

Józef Buzek - publikacje

STEFAN SZULCA
JÓZEF BUZEK

HISTORIA POLITYKI

WIEDZA I ŻYCIE

WYDAWNICTWO ZWIĄZKU
NAUKOWO-LITERACKIEGO WE LWOWIE

Serya IV. — Tom III.



LWÓW
NAKŁAD KSIĘGARNI H. ALTENBERGA
WARSZAWA © E. WENDE I SPÓŁKA
1909

DR JÓZEF BUZEK
PROF. UNIW. I POSIAD. DO RĄBY PARTEWA

HISTORIA POLITYKI
NARODOWOŚCIOWEJ
RZĄDU PRUSKIEGO
WOBEC POLAKÓW

OD TRAKTATÓW WIEDEŃSKICH DO
USTAW WYJĄTKOWYCH Z R. 1908



LWÓW
NAKŁAD KSIĘGARNI H. ALTENBERGA
WARSZAWA © E. WENDE I SPÓŁKA
1909

Józef Buzek – publikacje (cd.)

Przedmowa.

Główny Urząd Statystyczny zamierza stale ogłaszać w Statystyce Polski wiadomości, dotyczące ruchu naturalnego ludności Rzeczypospolitej Polskiej. Tom niniejszy, pierwszy z tej serii, dotyczy ruchu naturalnego ludności chrześcijańskiej b. Królestwa Kongresowego w latach wojennych oraz poprzedzających, od r. 1909 począwszy. Dlaczego dane obejmują tylko ludność chrześcijańską, i to bez wyznania prawosławnego, wyjaśniono poniżej na str. IX.

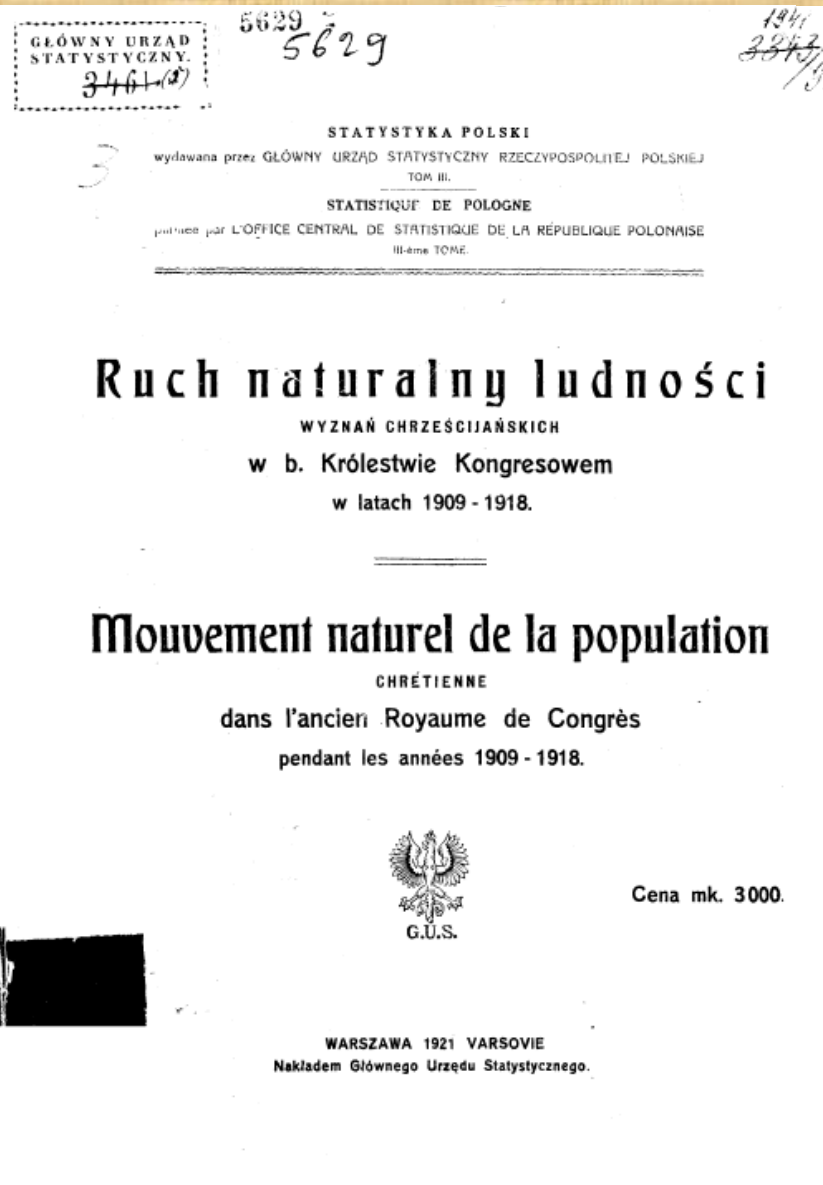
Materiał, dotyczący b. dzielnicy pruskiej, do r. 1918 włącznie, był już ogłoszony przez pruski Urząd Statystyczny (ob. odnośne tomy Preussische Statistik). Co do b. dzielnicy austriackiej, Centralna Komisja Statystyczna w Wiedniu ogłosiła informacje odnośne aż do r. 1913 włącznie (ob. Oesterreichische Statistik). Materiał z lat późniejszych z powodu wypadków wojennych nie był zbierany i z powodu częściowego zniszczenia dokumentów nie może być skompletowany. Podobnie nie może być mowy o skompletowaniu materiałów, dotyczących Ziem Wschodnich.

Począwszy od r. 1920, na zasadzie rozporządzenia Rady Ministrów z dn. 18 października 1920 r. (Dz. U., r. 1920, Nr. 108, poz. 710), statystyka ruchu naturalnego ludności miała być oparta na nowych podstawach, bardziej odpowiadających współczesnym wymaganiom naukowym. Jednakże wprowadzenie w życie tego rozporządzenia napotkało bardzo wielkie trudności, wobec czego Główny Urząd Statystyczny będzie musiał przystąpić do zebrania materiałów za lata 1919, 1920 i 1921 według formularza, odpowiadającego schematowi Nr. 2, wydrukowanemu na str. VIII wstępu do niniejszego wydawnictwa. Po opracowaniu odnośne zestawienia zostaną ogłoszone w jednym z dalszych tomów Statystyki Polski.

Warszawa, w październiku 1921 r.

Dr. J. Buzek

Dyrektor Głównego Urzędu
Statystycznego



Józef Buzek – publikacje (cd.)

PRZEDMOWA AVANT-PROPOS.

Niniejsze pierwsza Statystyki Rzeczypospolitej padło opracowywać i Granice państwa nie są ustalone ani gdy przystępowałam trudno było wogóle ułożyć. Materiałów i sów powojennych dla państwowego brak i gdzie istnieją, nieraz nie ich wobec nieskończonym okresie organizacyjnym poczynając szczególnych organów

Tablice do niniejszej zostały ułożone i oddane do druku r. 1920. Wskutek tego zachodzie w całości Prus i Austrii, które salskiego bądź przez bądź miały podlegały bądź przytem zastąpiły dawnych okręgów a czy to, iż uwzględni dawny obwód regencji. Było to koniecznie układ materiału statystycznych przedwojennych

W b. dzielnicy romańskie Warszawę i pięć gresówki; niektóre t. zw. Ziemię Wschodnią w pełniach. W uzupelnieniu również zestawienie według podziału jaki obowiązywał w cennicach, o ile były ułożone do druku ostatni rozstrzygnięciem spisu i t. zw. Litwy Środkowej

Liczby, dotyczące podstawy ostatnich, prócz jedynie tych, dla których rozprawy i spisy ludności naciskiem należy ludność Polski w chwili tylko odbiegać może w Roczniku.

VI

Niniejsza część pierwsza Rocznika z r. 1920/21 zawiera trzy działy:

- I. Meteorologia
- II. Podział administracyjny i ludność
- III. Ruch naturalny ludności.

Część druga ukaże się w ciągu roku bieżącego i obejmie działy następujące:

- IV. Rolnictwo
- V. Przemysł
- VI. Komunikacja
- VII. Handel i spożycie
- VIII. Kredyt
- IX. Skarbowość
- X. Administracja, samorząd
- XI. Sądownictwo
- XII. Szkolnictwo
- XIII. Stosunki kościelne
- XIV. Armja
- XV. Zdrowotność
- XVI. Stowarzyszenia z celem zarobkowym
- XVII. Stowarzyszenia bez celu zarobkowego
- XVIII. Ubezpieczenia
- XIX. Statystyka socjalna
- XX. Wybory do Sejmu

Dr. Józef Buzek
Dyrektor
Głównego Urzędu Statystycznego

Warszawa, w czerwcu 1921 r.

Główny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej
Office Centrale de Statistique de la République Polonaise

Rocznik statystyki Rzeczypospolitej Polskiej.

Rok wydania I
1920/21.

Część I.

Annuaire Statistique de la République Polonaise.

1-ère année
1920/21.

Partie I.



G.U.S.

WARSZAWA 1921 VARSOVIE
Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego

Józef Buzek – publikacje (cd.)

33687

ODBITKA Z MIESIĘCZNIKA STATYSTYCZNEGO, WYDAWANEGO PRZEZ GŁÓWNY
URZĄD STATYSTYCZNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ POD REDAKCJĄ
IGNACEGO WEINFELDA I STEFANA SZULCA. ROK 1923. TOM VI, ZESZYT I

DR. JÓZEF BUZEK

PROBLEMAT RÓWNOWAGI BUDŻETU PAŃSTWOWEGO W ŚWIETLE STATYSTYKI FINANSOWEJ



W A R S Z A W A 1 9 2 3

NAKŁADEM GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

Dr. JÓZEF BUZEK

Problemat równowagi budżetu państwowego w świetle statystyki finansowej.

I. Dochody i wydatki z majątku państwowego i z przedsiębiorstw państwowych.

A) Dochody państw zaborszych z majątku państwowego i z przedsiębiorstw państwowych w roku 1913.

By poznać dokładnie stan budżetu pewnego państwa, należy przedewszystkiem podzielić cały budżet na dwie wielkie części, a mianowicie na dochody i wydatki natury zwierzchniczej i na wydatki i dochody z majątku państwowego (lasy i dobra państwowe) i z różnych przedsiębiorstw państwowych, jak kopalnie, huty i saliny, koleje żelazne, poczty, telegrafy i telefony, mennica, przedsiębiorstwa handlowe i bankowe, drukarnie państwowe i t. d. Należy przypomnieć, iż przed wojną poszczególne państwa pokrywały bardzo znaczną część swych wydatków nadwyżkami dochodów z majątku i przedsiębiorstw państwowych. Ograniczając się tylko do państw rozbiornych, zaznaczamy, na podstawie cyfr, podanych w "Annuaire International de Statistique", iż w r. 1913 wynosił

Wyszczególnienie	Dochód brutto	Wydatki	Nadwyżka	Dochód brutto	Wydatki	Nadwyżka
	w tysiącach mkn.			w tysiącach mkn.		
	Rzesza niemiecka			Prusy		
Domeny państwowe	—	—	—	37 574	23 114	14 460
Lasy państwowe	—	—	—	171 007	78 936	92 071
Kopalnie, huty, saliny	—	—	—	384 278	346 792	38 486
Koleje żelazne	158 550	128 038	30 512	2 528 982	2 103 861	425 121
Poczty, telegrafy i telefony	848 726	745 625	103 101	—	—	—
Mennica	21 435	1 643	19 792	935	545	390
Przedsiębiorstwa handl. i bank.	31 020	—	31 020	200 575	182 715	17 860
Inne przedsiębiorstwa	15 963	10 491	5 472	7 249	6 503	746
Razem	1 075 724	883 797	191 927	3 885 500	2 742 466	1 143 034

Józef Buzek – publikacje (cd.)

Główny Urząd Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej
Office Central de Statistique de la République Polonaise

Rocznik statystyki Rzeczypospolitej Polskiej

5. 26 87 19
Rok wydania I
1920/22
Część II.

Annuaire statistique de la République Polonaise

I-ère année
1920/22
Partie II.



WARSZAWA 1923 VARSOVIE
Nakładem Głównego Urzędu Statystycznego.

PRZEDMOWA — AVANT-PROPOS.

Pierwsze wydanie Rocznika Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej ukazuje się w dwóch częściach. Część pierwsza, wydana w r. 1921, zawiera dział I (Meteorologia), II (Podział administracyjny, ludności) i III (Ruch ludności); niniejsza część druga — pozostałe działy.

Tabelle de la première partie de l'Annuaire sont basées sur les matériaux de l'avant-guerre, c'est-à-dire de l'époque antérieure à la guerre. Dans la seconde partie, les matériaux de l'avant-guerre sont utilisés dans la mesure du possible, mais les données de l'après-guerre sont utilisées dans la mesure du possible, surtout dans le chapitre IV sur la production agricole. Dans les autres chapitres, les données de l'après-guerre sont utilisées dans la mesure du possible, surtout dans le chapitre IV sur la production agricole.

W chwili rozpoczęcia druku części drugiej Rocznika losy Górnego Śląska i Ziemi Wiślickiej nie były rozstrzygnięte, to też ciemnych nie można było uwzględnić w prowadzonej części tabeli; jedynie najważniejsze dane umieszczono w uzupełnieniach.

Podział administracyjny Rzeczypospolitej przyjęto taki, jaki obowiązywał w chwili rozpoczęcia druku i jaki był uwzględniony w uzupełnieniach części pierwszej Rocznika (Tabela I, str. 309—311). W tabeli I uwzględniono podział administracyjny w dn. 1 stycznia 1923 r., przy czym podano również tymczasowe wyniki spisu ludności z dn. 30 września 1921 r.*).

Na przyszłość Rocznik Statystyki ma się ukazywać regularnie w jednej każdego ro-

Le premier Annuaire Statistique de la République Polonaise paraît en deux parties. La première partie publiée en 1921, comprend la Météorologie, la Division administrative et population; le Mouvement naturel de la population; la seconde partie envisage les autres domaines de la vie nationale.

Dans la première partie les tables sont basées presque exclusivement sur les matériaux de l'avant-guerre. Dans la seconde partie on n'est que pour le IVème chapitre (Agriculture) qu'on a pué les données de l'avant-guerre, en vue de présenter d'une manière aussi exacte que possible l'état agricole du pays. Pour tous les autres chapitres on a pué les données de l'après-guerre, surtout dans le chapitre IV sur la production agricole.

Lorsque le présent volume se trouvait en préparation, le sort de la Haute Silésie et de l'arrondissement de Wisła n'était pas encore décidé; ces pays ne pouvaient donc être considérés dans la plupart des tableaux et ce n'est que dans les suppléments qu'on a eu soin d'insérer les chiffres principaux concernant ces deux provinces.

La division administrative de la République adoptée dans l'Annuaire est celle qui avait été établie au moment du commencement de la publication (voir les parties, Suppléments, table I, pages 309—311). Le 1er tableau inséré dans les Suppléments (page 361—367) présente la division administrative d'après l'état du 1 janvier 1923; en même temps on y trouve les résultats provisoires du recensement de la population

Obie części pierwszego wydania Rocznika opracowane były pod kierunkiem p. Stefana Basia, Naczelnika Wydziału Wydawstw i Pomozy Naukowych.

Dr. J. Buzek
Dyrektor
Głównego Urzędu Statystycznego.

traitant des questions spéciales, seront insérées au temps en temps à mesure que les matériaux respectifs seront à notre disposition.

Toutes les deux parties du présent Annuaire ont été préparées sous la direction de M. Stefan Basia, Chef de la Section des Publications de l'Office Central de Statistique.

Dr. J. Buzek
Dyrektor
Głównego Urzędu Statystycznego.

Józef Buzek – publikacje (dok.)

5461

STATYSTYKA POLSKI

WYDZIAŁ STATYSTYKI

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
TOM XXVI

PIERWSZY POWSZECHNY SPIS RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Z DNIA 30 WRZEŚNIA 1921 ROKU

MIESZKANIA, LUDNOŚĆ, STOSUNKI ZAWODOWE



WOJEWÓDZTWO KRAKOWSKIE



WARSZAWA 1926

NAKŁADEM GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

BIURO GŁÓWNE, EKSPEDYCJA I SPRZEDAŻ W OL. URZĘDNI STATYSTYCZNYM AL. JERZYSKIEJ 23



Bibliografia

I. Prace Józefa Buzka ogłoszone drukiem

- Die wichtigsten Thatsachen der russischen Volkswirtschaft, *Statistische Monatsschrift*, Wien 1899.
- Die uberseeische osterreeichische Wanderung in den Jahren 1896 -1898, *Statistische Monatsschrift*, Wien 1900.
- Der Einfluss der Ernten, resp. der Getreidepreise auf die Bevölkerungsbewegung in Galizien in den Jahren 1878 – 1898, *Statistische Monatsschrift*, Wien 1901.
- Podstawy organizacyjne angielskiego samorządu. *Przegląd Polski*, Kraków 1903.
- Wpływ polityki żydowskiej rządu austriackiego w latach 1772 do 1788 na wzrost zaludnienia żydowskiego Galicji, Kraków 1903.
- Proces wynarodowienia w świetle nowszej statystyki narodowościowej państw europejskich. *Przegląd Prawa i Administracji*, Lwów 1903.
- Studia z zakresu administracji i wychowania publicznego. I. Szkolnictwo ludowe, Lwów 1904.
- Stosunki zawodowe i socjalne ludności w Galicji według wyznania i narodowości. *Wiadomości Statystyczne o Stosunkach Krajowych*, Lwów 1905.

Bibliografia (cd.)

I. Prace Józefa Buzka ogłoszone drukiem (cd.)

- Własność tabularna w Galicji według stanu z końcem roku 1902. *Wiadomości Statystyczne o Stosunkach Krajowych*, Lwów 1905.
- Materiały statystyczne do reformy sejmowego prawa wyborczego. *Wiadomości Statystyczne o Stosunkach Krajowych*, Lwów 1906.
- Polityka antypolska Bismarcka za czasów walki kulturalnej (1872-1883). *Ateneum Polskie* 1908.
- Historia polityki narodowościowej rządu pruskiego wobec Polaków od traktatów wiedeńskich do ustaw wyjątkowych z r. 1908, Lwów 1909.
- Rozwój stanu szkół średnich w Galicji w ciągu ostatnich lat 50 (1859-1909), Lwów 1909.
- Rozsiedlenie ludności Galicji według wyznania i języka. *Wiadomości Statystyczne o Stosunkach Krajowych*, Lwów 1909.
- Uwagi ze względu na zbliżający się spis ludności, Kraków 1910.
- Administracja gospodarstwa społecznego, Wykłady z zakresu nauki administracji i austriackiego prawa administracyjnego, Lwów 1913.
- *Pogląd na wzrost ludności ziem polskich w wieku XIX*, Wykłady wygłoszone w maju 1915 r. na kursie ekonomicznym w N.K.N. w Wiedniu. Kraków 1915.
- Projekt Konstytucji Państwa Polskiego wraz z uzasadnieniem, Warszawa 1918_{4,9}

Bibliografia (cd.)

I. Prace Józefa Buzka ogłoszone drukiem (dok.)

- Les protestants polonais et la question des frontieres occidentales de la Pologne. (Delegation Polonaise a la Conference de la Paix), Paris 1919.
- La question de la Silesie de Cieszyn (Delegation Polonaise a la Conference de la Paix – Commission Scientifique), Paris 1919.
- Projekt Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz uzasadnienie i porównanie tegoż projektu z konstytucjami: szwajcarską, amerykańską i francuską. Warszawa 1919.
- Główne zasady polityczne ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu. Studium krytyczno – porównawcze, Warszawa-Lwów 1922.
- Zakres działania i budżety państwowych urzędów statystycznych przed wojną i obecnie. *Kwartalnik Statystyczny*, Warszawa 1925.
- W sprawie gdańskiej (mowa wygłoszona na posiedzeniu Senatu 28 stycznia 1925r.), Warszawa 1925.
- Pierwsze dziesięciolecie Głównego Urzędu Statystycznego, Historia ogólna Głównego Urzędu Statystycznego od roku 1918 do roku 1928. *Kwartalnik Statystyczny*, 1930, VII tom VII, z. 2, s. 575–714.

Bibliografia (cd.)

II. Pozostała bibliografia

- Krzywicki Ludwik, *Dr. Józef Buzek*, *Kwartalnik Statystyczny*, 1929, VI, z.4.
- Kwiatkowski Stanisław, *Buzek Józef 1873-1936*, *Słownik Biograficzny Statystyków Polskich*, Główny Urząd Statystyczny, Polskie Towarzystwo Statystyczne, Ewa Bulska przewodnicząca Komitetu Redakcyjnego, Warszawa 1998, s. 47-49.
- Nadobnik Marcin, „*Śp.. Józef Buzek*”, *Ruch prawniczy, ekonomiczny i socjologiczny*, Warszawa 1936, r. XVI, z.4, s. 919.
- Reskrypt Rady Regencyjnej o utworzeniu i organizacji GUS z 13 VII 1918r. (Monitor Polski nr 100).
- *Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polski*, Główny Urząd Statystyczny, Rok wydania I 1920/22 cz. II, Warszawa 1923.
- Sujkowski Antoni, *Dr. Józef Buzek*, *Kwartalnik Statystyczny*, 1929, VI, z.4.
- Ustawa z dnia 21 października 1919r. o organizacji statystyki administracyjnej, Dz. U. RP nr 85, poz. 464.
- *Wiadomości Korespondenta Rolnego*, *Śp. Dyrektor Prof. Dr. Józef Buzek*, Warszawa 1936, nr 11, s. 155.
- Witos Wincenty, *Moja Tułaczka*, Warszawa 1957, s. 347.

Bibliografia (dok.)

II. Pozostała bibliografia (dok.)

Zieliński Henryk, *Buzek Józef, Śląski Słownik Biograficzny*, 1977, t. II, s.39-40.

Żeglicki Józef, *Józef Buzek – pierwszy dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego*, Postępowa myśl statystyczna w Polsce, *Wiadomości Statystyczne*, 1968, z.3, s. 35-41.





DZIĘKUJĘ PAŃSTWU ZA UWAGĘ

Dr Ewa Bogusława Bulska

Przewodnicząca Sekcji Historii Społeczno – Gospodarczej
Towarzystwa Miłośników Historii

Członek Prezydium Rady Głównej
Polskiego Towarzystwa Statystycznego

Warszawa, dnia 24 maja 2012 r.